Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 25ης Ιουνίου 2020*

«Αίτηση αναιρέσεως – Υπαλληλική υπόθεση – Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο – Συμβασιούχος υπάλληλος – Άρθρα 12α και 24 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Ηθική παρενόχληση – Αίτηση αρωγής – Δικαίωμα ακρόασης – Απόρριψη της αίτησης αρωγής – Άρθρο 41 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Έκταση του δικαστικού ελέγχου»

Στην υπόθεση C-570/18 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ασκήθηκε στις 10 Σεπτεμβρίου 2018,

HF, εκπροσωπούμενη από την A. Tymen, avocate,

αναιρεσείουσα,

όπου ο έτερος διάδικος είναι το:

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, εκπροσωπούμενο από την E. Taneva και τον T. Lazian,

καθού-εναγόμενο πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Arabadjiev, πρόεδρο τμήματος, T. von Danwitz και A. Kumin (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: H. Saugmandsgaard Øe

γραμματέας: V. Giacobbo-Peyronnel, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 13ης Νοεμβρίου 2019,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 29ης Ιανουαρίου 2020,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

Απόφαση

1 Με την αίτηση αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα ζητεί την αναίρεση της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 29ης Ιουνίου 2018, HF κατά Κοινοβουλίου (T-218/17, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, EU:T:2018:393), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή-αγωγή της με αίτημα, αφενός, την ακύρωση της απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 3ης Ιουνίου 2016, με την οποία η αρμόδια για τη σύναψη συμβάσεων πρόσληψης αρχή του θεσμικού αυτού οργάνου απέρριψε την υποβληθείσα στις 11 Δεκεμβρίου 2014 αίτηση αρωγής της, και, αφετέρου, την αποκατάσταση της ζημίας την οποία η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι υπέστη λόγω των παρανομιών που διέπραξε η αρχή αυτή κατά την εξέταση της εν λόγω αίτησης αρωγής.

2 Με την ανταναίρεσή του, το Κοινοβούλιο ζητεί από το Δικαστήριο να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση λόγω των νομικών σφαλμάτων στα οποία υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο με τις σκέψεις 80 έως 81 και 123 της απόφασης αυτής, να απορρίψει την πρωτοδίκως ασκηθείσα προσφυγή-αγωγή και να καταδικάσει την αναιρεσείουσα στα δικαστικά έξοδα.

Το νομικό πλαίσιο

3 Το άρθρο 12α του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο για τη διαφορά χρόνο (στο εξής: ΚΥΚ), προβλέπει τα ακόλουθα:

«1. Ο υπάλληλος απέχει από κάθε μορφή ηθικής ή σεξουαλικής παρενόχλησης.

[…]

3. Ως “ηθική παρενόχληση”, νοείται η καταχρηστική επί ορισμένο χρονικό διάστημα διαγωγή που εκδηλώνεται κατά τρόπο επαναληπτικό ή συστηματικό με είδη συμπεριφοράς, με προφορικό ή γραπτό λόγο, με χειρονομίες ή πράξεις που γίνονται με πρόθεση και θίγουν την προσωπικότητα, την αξιοπρέπεια ή τη φυσική ή ψυχολογική ακεραιότητα ενός προσώπου.»

4 Το άρθρο 24 του ΚΥΚ ορίζει τα εξής:

«Η Ένωση παρέχει βοήθεια στον υπάλληλο, ιδίως σε περίπτωση διώξεως των δραστών απειλών, προσβολών, εξυβρίσεων ή αποπειρών εναντίον του προσώπου και της περιουσίας είτε του ιδίου είτε των μελών της οικογενείας του, λόγω της ιδιότητάς του ή των καθηκόντων του.

Η Ένωση επανορθώνει αλληλεγγύως τις ζημίες που έχουν προκληθεί στην περίπτωση αυτή στον υπάλληλο στο μέτρο που ο τελευταίος δεν είναι, εκ δόλου ή βαρείας αμελείας, υπαίτιος των ζημιών αυτών και εφόσον δεν έχει δυνηθεί να επιτύχει επανόρθωση από το δράστη.»

5 Κατά το άρθρο 90 του ΚΥΚ:

«1. Κάθε πρόσωπο που αναφέρεται στον παρόντα κανονισμό δύναται να προσφύγει στην αρμόδια για διορισμούς αρχή ζητώντας της να λάβει απόφαση περί αυτού. Η αρχή κοινοποιεί την αιτιολογημένη απόφαση της στον ενδιαφερόμενο εντός προθεσμίας τεσσάρων μηνών από της ημέρας υποβολής της αιτήσεως. Μετά τη λήξη της προθεσμίας αυτής η έλλειψη απαντήσεως στην αίτηση σημαίνει σιωπηρή απορριπτική απόφαση, κατά της οποίας δύναται να υποβληθεί αίτημα κατά την έννοια της επομένης παραγράφου.

2. Κάθε πρόσωπο που υπόκειται στον παρόντα κανονισμό δύναται να υποβάλει στην αρμόδια για διορισμούς αρχή αίτημα κατά οιασδήποτε πράξεως η οποία θίγει τα συμφέροντά του, τόσο στην περίπτωση που η εν λόγω αρχή έχει ήδη λάβει απόφαση όσο και όταν παρέλειψε να λάβει μέτρο που επιβάλλεται από τον κανονισμό. Το αίτημα πρέπει να διατυπωθεί εντός προθεσμίας τριών μηνών […]

[…]

Η αρχή κοινοποιεί στον ενδιαφερόμενο την αιτιολογημένη απόφασή της εντός προθεσμίας τεσσάρων μηνών από την ημέρα της υποβολής της ενστάσεως. Μετά τη λήξη της προθεσμίας αυτής η παράλειψη απαντήσεως στην ένσταση σημαίνει σιωπηρή απορριπτική απόφαση, κατά της οποίας δύναται να ασκηθεί προσφυγή κατά την έννοια του άρθρου 91.»

Το ιστορικό της διαφοράς

6 Το ιστορικό της διαφοράς εκτίθεται στις σκέψεις 1 έως 33 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και μπορεί να συνοψισθεί ως εξής.

7 Μεταξύ των ετών 2005 και 2015, η αναιρεσείουσα, HF, εργάστηκε υπό διάφορα καθεστώτα, συγκεκριμένα δε ως υπάλληλος επιφορτισμένη με επικουρικά καθήκοντα, ως συμβασιούχος υπάλληλος ή, ακόμη, ως έκτακτη υπάλληλος, στη μονάδα οπτικοακουστικών μέσων της Γενικής Διεύθυνσης «Επικοινωνία» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

8 Με έγγραφο της 11ης Δεκεμβρίου 2014, το οποίο απηύθυνε στον Γενικό Γραμματέα του Κοινοβουλίου (στο εξής: γενικός γραμματέας) και κοινοποίησε στον πρόεδρο της συμβουλευτικής επιτροπής για την ηθική παρενόχληση και την πρόληψή της στον χώρο εργασίας (στο εξής: συμβουλευτική επιτροπή) καθώς και στον Πρόεδρο του Κοινοβουλίου και στον γενικό διευθυντή της Γενικής Διεύθυνσης (ΓΔ) Προσωπικού της Γενικής Γραμματείας του Κοινοβουλίου (στο εξής: γενικός διευθυντής προσωπικού), η αναιρεσείουσα υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 90, παράγραφος 1, του ΚΥΚ, αίτηση αρωγής κατά την έννοια του άρθρου 24 του ΚΥΚ (στο εξής: αίτηση αρωγής). Συγκεκριμένα, ζήτησε να ληφθούν επείγοντα μέτρα για την άμεση προστασία της από τον φερόμενο ως δράστη της παρενόχλησης και να διεξαχθεί διοικητική έρευνα από την αρμόδια για τη σύναψη συμβάσεων πρόσληψης αρχή του Κοινοβουλίου (στο εξής: ΑΣΣΠΑ) προκειμένου να διαπιστωθεί το υποστατό των πραγματικών περιστατικών.

9 Στο πλαίσιο της ως άνω αίτησης, η αναιρεσείουσα υποστήριξε ότι υπήρξε θύμα ηθικής παρενόχλησης, κατά την έννοια του άρθρου 12α του ΚΥΚ, εκ μέρους του προϊσταμένου της μονάδας οπτικοακουστικών μέσων (στο εξής: προϊστάμενος της μονάδας). Η παρενόχληση αυτή εκδηλώθηκε υπό τη μορφή συμπεριφορών, προφορικών και γραπτών σχολίων του τελευταίου, ιδίως κατά τις συναντήσεις προσωπικού της υπηρεσίας.

10 Με έγγραφο της 4ης Φεβρουαρίου 2015, ο γενικός διευθυντής προσωπικού ενημέρωσε την αναιρεσείουσα ότι είχε ληφθεί, υπέρ αυτής, μέτρο το οποίο συνίστατο στην τοποθέτησή της στη μονάδα προγράμματος επισκέψεων, με σκοπό την απομάκρυνσή της από τον προϊστάμενο της μονάδας.

11 Με έγγραφο της 8ης Δεκεμβρίου 2015, ο γενικός διευθυντής προσωπικού ενημέρωσε την αναιρεσείουσα σχετικά με την πρόθεσή του να κρίνει την αίτηση αρωγής αβάσιμη, ιδίως μετά την εξέταση, από τη συμβουλευτική επιτροπή, του προϊσταμένου της μονάδας και άλλων δεκατεσσάρων μόνιμων και μη υπαλλήλων της μονάδας οπτικοακουστικών μέσων.

12 Με έγγραφο της 17ης Δεκεμβρίου 2015, η αναιρεσείουσα ζήτησε την κοινοποίηση της έκθεσης «έρευνας», όπως τη χαρακτήρισε, της συμβουλευτικής επιτροπής. Επανέλαβε το αίτημα αυτό με έγγραφο της 5ης Φεβρουαρίου 2016.

13 Με έγγραφο της 9ης Φεβρουαρίου 2016, ο γενικός διευθυντής προσωπικού έταξε στην αναιρεσείουσα προθεσμία έως την 1η Απριλίου 2016 για να υποβάλει γραπτές παρατηρήσεις επί της πρόθεσής του να απορρίψει την εν λόγω αίτηση αρωγής. Επιπλέον, της επισήμανε ότι η συμβουλευτική επιτροπή τού είχε απευθύνει μόνο γνώμη η οποία κατέληγε στο συμπέρασμα ότι δεν συνέτρεχε περίπτωση ηθικής

παρενόχλησης. Κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 14 των εσωτερικών κανόνων περί παρενόχλησης, η συμβουλευτική επιτροπή δεν του υπέβαλε, όπως ήταν επόμενο, έκθεση, διότι τέτοια έκθεση καταρτίζεται μόνο στις περιπτώσεις στις οποίες διαπιστώνεται η ύπαρξη ηθικής παρενόχλησης.

14 Την 1η Απριλίου 2016, η αναιρεσείουσα υπέβαλε τις γραπτές παρατηρήσεις της, με τις οποίες, αφού επανέλαβε ότι η συμπεριφορά του προϊσταμένου της μονάδας έναντί της συνιστούσε «ηθική παρενόχληση», κατά την έννοια του άρθρου 12α του ΚΥΚ, αμφισβήτησε μεταξύ άλλων τον ισχυρισμό του γενικού διευθυντή προσωπικού ότι η συμβουλευτική επιτροπή δεν κατήρτισε έκθεση, κατά την έννοια του άρθρου 14 των εσωτερικών κανόνων περί παρενόχλησης, αλλά εξέδωσε απλώς γνώμη. Συναφώς, η αναιρεσείουσα υποστήριξε ότι η άρνηση του γενικού διευθυντή προσωπικού να της κοινοποιήσει το σύνολο των πορισμάτων της συμβουλευτικής επιτροπής συνιστούσε προσβολή των δικαιωμάτων άμυνάς της και καθιστούσε άνευ πρακτικής αποτελεσματικότητας τις παρατηρήσεις της.

15 Με απόφαση της 3ης Ιουνίου 2016, ο γενικός διευθυντής προσωπικού, ενεργώντας ως ΑΣΣΠΑ, απέρριψε την αίτηση αρωγής (στο εξής: επίδικη απόφαση). Με την εν λόγω απόφαση επισήμανε, μεταξύ άλλων, ότι η αναιρεσείουσα είχε ενημερωθεί πλήρως και λεπτομερώς για τους λόγους για τους οποίους αυτός προτίθετο, στις 8 Δεκεμβρίου 2015, να απορρίψει την αίτηση αρωγής. Επιπλέον, κατά την άποψη του γενικού διευθυντή προσωπικού, αφενός, η αναιρεσείουσα δεν είχε κανένα δικαίωμα στην κοινοποίηση της έκθεσης έρευνας, της γνώμης ή των πρακτικών εξέτασης των μαρτύρων που είχε συντάξει η συμβουλευτική επιτροπή. Αφετέρου, ο γενικός διευθυντής προσωπικού ενέμεινε στην εκτίμηση την οποία είχε παραθέσει στο έγγραφό του της 8ης Δεκεμβρίου 2015 και, κατά συνέπεια, αποφάσισε να μην αναγνωρίσει ότι η εκτεθείσα από την αναιρεσείουσα κατάσταση ενέπιπτε στην κατ' άρθρο 12α του ΚΥΚ έννοια της «ηθικής παρενόχλησης».

16 Στις 6 Σεπτεμβρίου 2016 η αναιρεσείουσα υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 90, παράγραφος 2, του ΚΥΚ, διοικητική ένσταση κατά της επίδικης απόφασης. Προς στήριξη της διοικητικής αυτής ένστασης, προέβαλε προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας, παράβαση του άρθρου 41 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης), προσβολή του δικαιώματος ακρόασης και παραβίαση της αρχής της εκατέρωθεν ακρόασης, καθώς και παρατυπίες στη διαδικασία που εφάρμοσε η συμβουλευτική επιτροπή, πρόδηλη πλάνη εκτίμησης, παράβαση των άρθρων 12α και 24 του ΚΥΚ καθώς και παράβαση της υποχρέωσης αρωγής και του καθήκοντος μέριμνας.

17 Με απόφαση της 4ης Ιανουαρίου 2017, ο γενικός γραμματέας, υπό την ιδιότητά του ως ΑΣΣΠΑ, απέρριψε την εν λόγω διοικητική ένσταση.

18 Όσον αφορά την αιτίαση της αναιρεσείουσας σχετικά με τη μη κοινοποίηση, από την ΑΣΣΠΑ, της έκθεσης που κατήρτισε η συμβουλευτική επιτροπή και των πρακτικών εξέτασης των μαρτύρων, ο γενικός γραμματέας έκρινε, μεταξύ άλλων, ότι, λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας που διαμορφώθηκε κατόπιν των αποφάσεων της 11ης Ιουλίου 2013, Tzirani κατά Επιτροπής (F-46/11, EU:F:2013:115), και της 23ης Σεπτεμβρίου 2015, Cerafogli κατά ΕΚΤ (T-114/13 P, EU:T:2015:678), η ΑΣΣΠΑ δεν υπείχε υποχρέωση διαβίβασης των εν λόγω εγγράφων στην αναιρεσείουσα, ιδίως διότι, στο πλαίσιο του Κοινοβουλίου, η συμβουλευτική επιτροπή πρέπει να εργάζεται με τη μεγαλύτερη δυνατή εμπιστευτικότητα και οι εργασίες της παραμένουν απόρρητες. Επομένως, η ανάγκη διασφάλισης της ελευθερίας του λόγου όλων των παρεμβαινόντων, και ιδίως των μαρτύρων, απέκλειε τη διαβίβαση, από την ΑΣΣΠΑ, των εγγράφων αυτών στην αναιρεσείουσα.

19 Όσον αφορά την ύπαρξη, εν προκειμένω, περίπτωσης «ηθικής παρενόχλησης», κατά την έννοια του άρθρου 12α, παράγραφος 3, του ΚΥΚ, ο γενικός γραμματέας έκρινε ότι, «εξεταζόμενα σφαιρικά, τα πραγματικά περιστατικά που προέβαλε η [αναιρεσείουσα] δεν φαίνεται να συνιστούν καταχρηστική συμπεριφορά προϊσταμένου μονάδας προς υφιστάμενο».

Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

20 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 12 Απριλίου 2017, η αναιρεσείουσα άσκησε προσφυγή-αγωγή με αίτημα, αφενός, την ακύρωση της απόφασης του Κοινοβουλίου της 3ης Ιουνίου 2016 με την οποία η ΑΣΣΠΑ απέρριψε την υποβληθείσα στις 11 Δεκεμβρίου 2014 αίτηση αρωγής της και, αφετέρου, την αποκατάσταση της ζημίας την οποία φρονεί ότι υπέστη λόγω των παρανομιών που διέπραξε η αρχή αυτή κατά την εξέταση της εν λόγω αίτησης.

21 Προς στήριξη του ακυρωτικού αιτήματός της, η αναιρεσείουσα προέβαλε τρεις λόγους ακυρώσεως, εκ των οποίων ο πρώτος αφορούσε προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας, παράβαση του άρθρου 41 του Χάρτη, προσβολή του δικαιώματος ακρόασης και παραβίαση της αρχής της εκατέρωθεν ακρόασης, ο δεύτερος διαδικαστικές πλημμέλειες, καθόσον, συγκεκριμένα, η διαδικασία που εφάρμοσε η συμβουλευτική επιτροπή ήταν παράτυπη και μεροληπτική, και ο τρίτος πρόδηλη πλάνη εκτίμησης, παράβαση της υποχρέωσης αρωγής και του καθήκοντος μέριμνας καθώς και παράβαση των άρθρων 12α και 24 του ΚΥΚ.

22 Προς στήριξη του αιτήματός της για αποκατάσταση της ζημίας, η αναιρεσείουσα υποστήριξε ότι υπέστη ηθική βλάβη λόγω των παρανομιών που διέπραξε η ΑΣΣΠΑ κατά την εξέταση της αίτησης αρωγής της. Για τον λόγο αυτό, ζήτησε την καταβολή χρηματικής ικανοποίησης ύψους 70 000 ευρώ. Επιπλέον, η αναιρεσείουσα αξίωσε πρόσθετο ποσό ύψους 20 000 ευρώ ως ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που υπέστη λόγω των παρατυπιών της διαδικασίας έρευνας, συγκεκριμένα δε όσον αφορά τις εργασίες της συμβουλευτικής επιτροπής. Ειδικότερα, κατά την αναιρεσείουσα, η ΑΣΣΠΑ παραβίασε, μεταξύ άλλων, την αρχή της εύλογης προθεσμίας κατά την εξέταση της αίτησης αρωγής.

23 Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή-αγωγή στο σύνολό της ως αβάσιμη.

Τα αιτήματα των διαδίκων

Τα αιτήματα της αίτησης αναιρέσεως

24 Με την αίτηση αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα ζητεί από το Δικαστήριο:

– να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και, κατά συνέπεια,

– να δεχθεί τα πρωτοδίκως προβληθέντα αιτήματά της·

– να ακυρώσει την επίδικη απόφαση·

– να υποχρεώσει το Κοινοβούλιο να της καταβάλει χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, η οποία υπολογίζεται ex æquo et bono στο ποσό των 90 000 ευρώ, και

– να καταδικάσει το Κοινοβούλιο στο σύνολο των δικαστικών εξόδων αμφότερων των βαθμών δικαιοδοσίας.

25 Το Κοινοβούλιο ζητεί από το Δικαστήριο:

– να κηρύξει την αίτηση αναιρέσεως αβάσιμη και

– να καταδικάσει την αναιρεσείουσα στα δικαστικά έξοδα.

Τα αιτήματα της ανταναιρέσεως

26 Με την ανταναίρεση, το Κοινοβούλιο ζητεί από το Δικαστήριο:

– να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση·

– να αποφανθεί επί της ουσίας και να απορρίψει την προσφυγή-αγωγή, και

– να καταδικάσει την αναιρεσείουσα στα δικαστικά έξοδα.

27 Η αναιρεσείουσα ζητεί από το Δικαστήριο:

– να επικυρώσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση όσον αφορά τις αρχές που διατυπώνονται στις σκέψεις 80, 81 και 123 της απόφασης αυτής·

– να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση καθόσον, με αυτήν, απορρίφθηκαν τα αιτήματά της και, κατά συνέπεια,

– να δεχθεί τα πρωτοδίκως προβληθέντα αιτήματά της·

– να ακυρώσει την επίδικη απόφαση·

– να υποχρεώσει το Κοινοβούλιο να της καταβάλει χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, η οποία υπολογίζεται ex æquo et bono στο ποσό των 90 000 ευρώ, και

– να καταδικάσει το Κοινοβούλιο στο σύνολο των δικαστικών εξόδων αμφότερων των βαθμών δικαιοδοσίας.

Επί της ανταναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

28 Προς στήριξη της ανταναίρεσής του, το Κοινοβούλιο προβάλλει δύο λόγους, εκ των οποίων ο πρώτος αφορά νομικό σφάλμα στο οποίο υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο, καθόσον έκρινε, στη σκέψη 81 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι το θεσμικό αυτό όργανο έπρεπε να έχει διαβιβάσει στην HF τη γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής, και ο δεύτερος νομικό σφάλμα στη σκέψη 123 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, καθόσον το Γενικό Δικαστήριο δεν περιορίστηκε στο να εξετάσει αν συντρέχει πρόδηλη πλάνη εκτίμησης.

29 Η προσφεύγουσα αμφισβητεί την ορθότητα των επιχειρημάτων αυτών.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

30 Υπενθυμίζεται εκ προοιμίου ότι εναπόκειται στο Δικαστήριο να εξετάσει αυτεπαγγέλτως κάθε ζήτημα που αφορά το παραδεκτό της αίτησης αναιρέσεως ή των λόγων αναιρέσεως (πρβλ. απόφαση της 28ης Φεβρουαρίου 2008, Neirinck κατά Επιτροπής, C-17/07 P, EU:C:2008:134, σκέψη 38 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

31 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, αφενός, δυνάμει του άρθρου 56, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά των οριστικών αποφάσεων του Γενικού Δικαστηρίου μπορεί να ασκηθεί αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου από τον εν όλω ή εν μέρει ηττηθέντα διάδικο.

32 Αφετέρου, το άρθρο 178, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου απαιτεί τα αιτήματα της ανταναιρέσεως να έχουν ως αντικείμενο την ολική ή μερική αναίρεση της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου.

33 Εν προκειμένω, όπως επισήμανε, κατ' ουσίαν, ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 37 των προτάσεών του, εφόσον το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή-αγωγή της αναιρεσείουσας και, ως εκ τούτου, το αίτημα της τελευταίας περί ακύρωσης της επίδικης απόφασης, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι το Κοινοβούλιο ηττήθηκε.

34 Δεδομένου ότι οι δύο λόγοι της ανταναιρέσεως επιδιώκουν, στην πραγματικότητα, μόνον την αντικατάσταση του σκεπτικού όσον αφορά την ανάλυση στην οποία προέβη το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 80 έως 81 και 123 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, οι λόγοι αυτοί δεν μπορούν να γίνουν δεκτοί (πρβλ. απόφαση της 27ης Μαρτίου 2019, Canadian Solar Emea κ.λπ. κατά Συμβουλίου, C-236/17 P, EU:C:2019:258, σκέψη 75 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

35 Επομένως, οι δύο λόγοι της ανταναιρέσεως πρέπει να απορριφθούν ως απαράδεκτοι.

36 Όσον αφορά το αίτημα του Κοινοβουλίου σχετικά με τον καταλογισμό των δικαστικών εξόδων, αρκεί να υπομνησθεί ότι, κατά το άρθρο 58 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεν χωρεί αναίρεση αποκλειστικά για τον καταλογισμό και το ύψος της δικαστικής δαπάνης. Επομένως, στο μέτρο που οι δύο λόγοι της ανταναιρέσεως είναι απαράδεκτοι, το αίτημα αυτό του Κοινοβουλίου δεν μπορεί να γίνει δεκτό.

37 Κατόπιν των ανωτέρω, η ανταναίρεση πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί της κύριας αίτησης αναιρέσεως

38 Προς στήριξη της αίτησης αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα προβάλλει τρεις λόγους. Ο πρώτος λόγος αφορά προσβολή του δικαιώματος ακρόασης που κατοχυρώνεται στο άρθρο 41, παράγραφος 2, στοιχείο α', του Χάρτη. Ο δεύτερος λόγος αφορά παράβαση του άρθρου 41, παράγραφος 1, του Χάρτη και της υποχρέωσης αιτιολόγησης που υπέχει το Γενικό Δικαστήριο, καθώς και παραμόρφωση του περιεχομένου της δικογραφίας και των περιλαμβανόμενων σε αυτήν επιχειρημάτων. Ο τρίτος λόγος αφορά παράβαση του άρθρου 31, παράγραφος 1, του Χάρτη, του άρθρου 12α, παράγραφοι 1 και 3, του ΚΥΚ καθώς και του άρθρου 24 του ΚΥΚ.

Επιχειρήματα των διαδίκων

39 Κατά την αναιρεσείουσα, πρώτον, το Γενικό Δικαστήριο παρέβη το άρθρο 12α, παράγραφοι 1 και 3, του ΚΥΚ καθώς και το άρθρο 24 του ΚΥΚ, καθόσον έλαβε υπόψη, στις σκέψεις 84 και 85 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, μόνον έναν από τους σκοπούς της εξέτασης μιας αίτησης αρωγής, δηλαδή τον σκοπό της αποκατάστασης της ηρεμίας εντός της υπηρεσίας, χωρίς να λάβει υπόψη έναν άλλο από τους σκοπούς αυτούς, ο οποίος είχε εντούτοις υπομνησθεί στη σκέψη 83 της εν λόγω απόφασης, δηλαδή τη συγκεκριμένη εφαρμογή της απαγόρευσης κάθε μορφής ηθικής παρενόχλησης.

40 Δεύτερον, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση είναι ελλιπώς αιτιολογημένη και ενέχει αντίφαση, καθόσον το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι τα πρακτικά εξέτασης των μαρτύρων δεν έπρεπε να κοινοποιηθούν στην αναιρεσείουσα, προκειμένου να προστατευθεί η ανωνυμία των μαρτύρων αυτών. Συγκεκριμένα, ενώ το Γενικό Δικαστήριο διευκρίνισε, στη σκέψη 80 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής μπορούσε να συνταχθεί υπό μη εμπιστευτική μορφή που να εξασφαλίζει την ανωνυμία των μαρτύρων, το Γενικό Δικαστήριο δεν έλαβε θέση επί του ζητήματος αυτού όσον αφορά τα πρακτικά εξέτασης των μαρτύρων. Συγκεκριμένα, το Γενικό Δικαστήριο, χωρίς να παράσχει εξηγήσεις, δεν εφάρμοσε στα δύο επίμαχα έγγραφα τα ίδια κριτήρια όσον αφορά τη

δυνατότητα κοινοποίησής τους. Το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε επίσης σε αντίφαση, καθόσον δεν έλαβε υπόψη τη δυνατότητα ανωνυμοποίησης των πρακτικών εξέτασης των μαρτύρων, μολονότι ο σκοπός της εξασφάλισης της ανωνυμίας των μαρτύρων ισχύει τόσο για την κοινοποίηση της γνώμης της συμβουλευτικής επιτροπής όσο και για τα εν λόγω πρακτικά εξέτασης.

41 Κατά την αναιρεσείουσα, στο μέτρο που οι παρανομίες που επισημαίνει στις σκέψεις 83 έως 85 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης είχαν ως αποτέλεσμα να κρίνει το Γενικό Δικαστήριο ότι τα πρακτικά εξέτασης των μαρτύρων δεν έπρεπε να της κοινοποιηθούν πριν υποβάλει τις παρατηρήσεις της, το Γενικό Δικαστήριο, με τις παρανομίες αυτές, παρέβη το άρθρο 41, παράγραφος 2, στοιχείο α′, του Χάρτη και προσέβαλε το δικαίωμα ακρόασής της.

42 Τρίτον, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι το Γενικό Δικαστήριο, στη σκέψη 89 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, δέχθηκε εμμέσως πλην σαφώς ότι δεν είχε διασφαλιστεί το δικαίωμα ακρόασής της, καθόσον αναγνώρισε ότι η ΑΣΣΠΑ, προκειμένου να αποφανθεί επί της αίτησης αρωγής, χρειαζόταν τα πρακτικά εξέτασης των μαρτύρων για να συμπληρώσει τη συνοπτική γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής.

43 Τέταρτον, η αναιρεσείουσα φρονεί, κατ' ουσίαν, ότι το Γενικό Δικαστήριο, μολονότι δέχθηκε, στη σκέψη 90 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η αναιρεσείουσα είχε προβάλει κατά τη διάρκεια της ένδικης διαδικασίας νέα επιχειρήματα στηριζόμενα στα πρακτικά εξέτασης των μαρτύρων, επιχειρήματα τα οποία ήταν ικανά να οδηγήσουν σε διαφορετική έκβαση της αίτησης αρωγής, έκρινε ότι δεν συνέτρεχε προσβολή του δικαιώματος ακρόασης. Κατά την αναιρεσείουσα, η εν λόγω εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου στηρίζεται στην εσφαλμένη παραδοχή ότι τα πρακτικά εξέτασης δεν έπρεπε να της κοινοποιηθούν.

44 Προς αντίκρουση των ανωτέρω, το Κοινοβούλιο υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι ο πρώτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

45 Το Κοινοβούλιο προβάλλει, πρώτον, ότι, βάσει του άρθρου 41, παράγραφος 2, στοιχείο β′, του Χάρτη, η εμπιστευτικότητα αποτελεί θεμιτό περιορισμό του δικαιώματος ακρόασης.

46 Συναφώς, το Κοινοβούλιο διευκρινίζει ότι είναι απαραίτητο να διασφαλίζεται, κατά τις διοικητικές έρευνες, η εμπιστευτικότητα των μαρτυριών όχι μόνον έναντι του φερόμενου ως δράστη της παρενόχλησης, αλλά και έναντι του καταγγέλλοντος, προκειμένου να εξασφαλίζεται η ελευθερία λόγου των μαρτύρων. Πράγματι, αφενός, τυχόν άρση της εμπιστευτικότητας, ιδίως κατά τη διάρκεια της ένδικης διαδικασίας, ενδέχεται να εμποδίσει τη διεξαγωγή ουδέτερων και αντικειμενικών ερευνών στις οποίες θα προσφέρουν ανεπιφύλακτα τη συμβολή τους πρόσωπα καλούμενα να καταθέσουν οικειοθελώς ως μάρτυρες. Αφετέρου, η εμπιστευτικότητα παρέχει εγγυήσεις στους εν λόγω μάρτυρες, καθόσον αυτοί έχουν, κατ' αυτόν τον τρόπο, τη διαβεβαίωση ότι δεν θα υποστούν αντίποινα ή πιέσεις εκ μέρους των εμπλεκόμενων προσώπων.

47 Το Κοινοβούλιο προσθέτει ότι, σύμφωνα με τους σχετικούς εσωτερικούς του κανόνες, ο πρόεδρος της συμβουλευτικής επιτροπής διαβεβαιώνει τους μάρτυρες ότι η κατάθεσή τους θα παραμείνει εμπιστευτική.

48 Δεύτερον, το Κοινοβούλιο επισημαίνει ότι ο σκοπός της αποκατάστασης της ηρεμίας εντός της υπηρεσίας είναι συμπληρωματικός του σκοπού της παύσης της παρενόχλησης και συνδέεται άρρηκτα με αυτόν. Επομένως, η άρση της εμπιστευτικότητας θα μπορούσε ενδεχομένως να προκαλέσει συγκρούσεις στην υπηρεσία αναζωπυρώνοντας τυχόν έχθρα εντός αυτής. Συνεπώς, η αναιρεσείουσα δεν δύναται να ισχυριστεί ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη τον δεύτερο από τους εν λόγω σκοπούς.

49 Τρίτον, το Κοινοβούλιο υπογραμμίζει ότι η ανωνυμοποίηση μιας εξέτασης, δηλαδή η διαγραφή του ονόματος των μαρτύρων, δεν αρκεί για να εξασφαλιστεί ότι δεν θα είναι δυνατός ο προσδιορισμός της ταυτότητας του προσώπου που καταθέτει, δεδομένου ότι η ταυτότητα του μάρτυρα μπορεί να προσδιοριστεί επίσης μέσω διασταυρώσεων πληροφοριών και, ιδίως, από τα ίδια τα πραγματικά περιστατικά που αυτός βεβαιώνει.

50 Τέταρτον, το Κοινοβούλιο υποστηρίζει ότι την 1η Απριλίου 2016 η αναιρεσείουσα ήταν πλήρως σε θέση να ασκήσει το δικαίωμα ακρόασής της, δυνάμει του άρθρου 41 του Χάρτη, καθώς της είχαν γνωστοποιηθεί, κατά την ημερομηνία εκείνη, οι λόγοι στους οποίους η Διοίκηση στήριζε την πρόθεσή της να απορρίψει την αίτηση αρωγής της. Συναφώς, το Κοινοβούλιο υπενθυμίζει ότι, κατά τον δικαστή της Ένωσης, σε θέματα αρωγής λόγω παρενόχλησης, ο υποβάλλων την αίτηση αρωγής δεν απολαύει έννομης προστασίας τόσο ευρείας όσο εκείνη η οποία παρέχεται στο πλαίσιο των δικαιωμάτων άμυνας, αλλά, προκειμένου να γίνει σεβαστό το δικαίωμα χρηστής διοίκησης, απολαύει του δικαιώματος ακρόασης, σύμφωνα με το άρθρο 41, παράγραφος 2, στοιχείο α′, του Χάρτη.

51 Ως εκ τούτου, κατ' ορθή ερμηνεία του άρθρου 41 του Χάρτη, η αναιρεσείουσα δεν δικαιούται να λάβει γνώση όλων των εγγράφων που συντάχθηκαν στο πλαίσιο της εξέτασης της αίτησης αρωγής της, αλλά μόνον των λόγων στους οποίους η διοίκηση στήριξε την πρόθεσή της να απορρίψει την αίτηση αυτή. Επομένως, η αναιρεσείουσα δεν μπορούσε, στο πλαίσιο της άσκησης του δικαιώματος ακρόασής της, να έχει πρόσβαση στα πρακτικά εξέτασης.

52 Πέμπτον, όσον αφορά την αντίρρηση της αναιρεσείουσας σχετικά με τη σκέψη 90 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Κοινοβούλιο τη θεωρεί αλυσιτελή, καθώς, εν πάση περιπτώσει, η αναιρεσείουσα δεν δύναται να έχει πρόσβαση σε μαρτυρίες οι οποίες είναι, εκ φύσεως, εμπιστευτικές. Ακόμη και αν υποτεθεί ότι η αναιρεσείουσα έχει τέτοιο δικαίωμα, το Κοινοβούλιο φρονεί ότι η αναιρεσείουσα δεν είχε προβάλει κανένα νέο επιχείρημα που θα μπορούσε να έχει επηρεάσει την απόφαση του γενικού διευθυντή προσωπικού της 3ης Ιουνίου 2016 περί απόρριψης της αίτησης αρωγής.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

53 Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα προσάπτει, κατ' ουσίαν, στο Γενικό Δικαστήριο ότι προσέβαλε το δικαίωμα ακρόασης, όπως αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 41, παράγραφος 2, στοιχείο α′, του Χάρτη, καθόσον έκρινε ότι η άρνηση παροχής στην αναιρεσείουσα πρόσβασης στα συνταχθέντα από τη συμβουλευτική επιτροπή πρακτικά εξέτασης των μαρτύρων, πριν από την έκδοση της επίδικης απόφασης, δεν αντέβαινε στη διάταξη αυτή.

54 Πρώτον, επισημαίνεται ότι η αναιρεσείουσα έτυχε, βεβαίως, ακρόασης από την ΑΣΣΠΑ επί τη βάσει του εγγράφου της 8ης Δεκεμβρίου 2015, στο οποίο εκτίθεντο οι λόγοι για τους οποίους ο γενικός διευθυντής προσωπικού σκόπευε να απορρίψει την αίτηση αρωγής της. Ωστόσο, η αναιρεσείουσα δεν είχε στη διάθεσή της ούτε τη γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής ούτε τα πρακτικά της διενεργηθείσας από την επιτροπή αυτή εξέτασης των μαρτύρων προκειμένου να διατυπώσει τις παρατηρήσεις της επί των λόγων που επικαλέστηκε η ΑΣΣΠΑ, στο έγγραφο της 8ης Δεκεμβρίου 2015, για την απόρριψη της αίτησης αρωγής.

55 Δεύτερον, όπως υπενθύμισε το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 73 και 74 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, η επίδικη απόφαση συνιστά ατομικό μέτρο που ελήφθη εις βάρος της αναιρεσείουσας, κατά την έννοια του άρθρου 41, παράγραφος 2, του Χάρτη, δεδομένου ότι με αυτήν απορρίπτεται η αίτηση αρωγής και, συνακόλουθα, συνάγεται το συμπέρασμα ότι δεν συντρέχει περίπτωση ηθικής παρενόχλησης.

56 Τρίτον, διευκρινίζεται ότι, στο πλαίσιο διαδικασίας όπως η επίμαχη, το φερόμενο ως θύμα παρενόχλησης δύναται να επικαλεστεί το δικαίωμα ακρόασης βάσει της αρχής της χρηστής διοίκησης. Πράγματι, το άρθρο 41 του Χάρτη, το οποίο επιγράφεται «Δικαίωμα χρηστής διοίκησης», προβλέπει, στην παράγραφο 1, ότι κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην αμερόληπτη, δίκαιη και εντός ευλόγου προθεσμίας εξέταση των υποθέσεών του από τα θεσμικά και λοιπά όργανα της Ένωσης.

57 Επιπλέον, το εν λόγω άρθρο 41 ορίζει, στην παράγραφο 2, ότι το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει, ιδίως, το δικαίωμα κάθε προσώπου σε προηγούμενη ακρόαση πριν να ληφθεί ατομικό μέτρο εις βάρος του, το δικαίωμα κάθε προσώπου να έχει πρόσβαση στον φάκελό του, τηρουμένων των νόμιμων συμφερόντων της εμπιστευτικότητας και του επαγγελματικού και επιχειρηματικού απορρήτου, καθώς και την υποχρέωση της Διοίκησης να αιτιολογεί τις αποφάσεις της.

58 Ειδικότερα, το δικαίωμα ακρόασης εγγυάται σε όλους τη δυνατότητα να καθιστούν γνωστή, λυσιτελώς και ουσιαστικώς, την άποψή τους κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας και πριν από την έκδοση οποιασδήποτε απόφασης που θα μπορούσε να επηρεάσει δυσμενώς τα συμφέροντά τους (βλ. απόφαση της 4ης Απριλίου 2019, OZ κατά ΕΤΕπ, C-558/17 P, EU:C:2019:289, σκέψη 53).

59 Επομένως, εναπόκειται στο Δικαστήριο να ελέγξει αν το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε νομικό σφάλμα καθόσον έκρινε, στις σκέψεις 82 έως 87 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι το δικαίωμα ακρόασης δεν συνεπαγόταν υποχρέωση διαβίβασης στην αναιρεσείουσα των πρακτικών εξέτασης των μαρτύρων πριν από την έκδοση της επίδικης απόφασης. Συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι, καταρχήν, προκειμένου να διασφαλίζεται η αποτελεσματική εφαρμογή της απαγόρευσης κάθε μορφής ηθικής παρενόχλησης στον χώρο εργασίας, η Διοίκηση μπορεί να προβλέπει το ενδεχόμενο να εγγυάται στους μάρτυρες, οι οποίοι δέχονται να εκθέσουν τα επίμαχα πραγματικά περιστατικά σε εικαζόμενη περίπτωση παρενόχλησης, ότι οι καταθέσεις τους θα παραμείνουν εμπιστευτικές τόσο έναντι του φερόμενου ως δράστη της παρενόχλησης όσο και έναντι του εικαζόμενου θύματος.

60 Το Δικαστήριο έχει κρίνει, στο πλαίσιο διαφοράς σχετικής με παρενόχληση στην οποία εμπλέκονταν υπάλληλοι της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ότι το πρόσωπο που υπέβαλε καταγγελία για παρενόχληση ενώπιον της διεύθυνσης προσωπικού είχε το δικαίωμα, προκειμένου να μπορέσει να διατυπώσει λυσιτελώς τις παρατηρήσεις του προς το οικείο θεσμικό όργανο πριν αυτό λάβει απόφαση, να του κοινοποιηθεί τουλάχιστον μια σύνοψη των δηλώσεων του προσώπου που κατηγορήθηκε ως δράστης της παρενόχλησης και των διάφορων μαρτύρων που εξετάστηκαν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας έρευνας, η δε κοινοποίηση της σύνοψης αυτής έπρεπε να πραγματοποιηθεί τηρουμένης, εφόσον συνέτρεχε περίπτωση, της αρχής της εμπιστευτικότητας. Το Δικαστήριο επισήμανε ότι τούτο ίσχυε καθόσον οι εν λόγω δηλώσεις είχαν χρησιμοποιηθεί στην έκθεση η οποία υποβλήθηκε στην αρχή που αποφάσισε να θέσει στο αρχείο την καταγγελία και η οποία περιλάμβανε συστάσεις βάσει των οποίων η αρχή αυτή εξέδωσε την απόφασή της (πρβλ. απόφαση της 4ης Απριλίου 2019, OZ κατά ΕΤΕπ, C-558/17 P, EU:C:2019:289, σκέψη 57).

61 Εν προκειμένω, από τις σκέψεις 80 και 89 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης προκύπτει ότι, προκειμένου να αποφανθεί επί της αίτησης αρωγής, η ΑΣΣΠΑ είχε στη διάθεσή της όχι μόνον τη γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής, αλλά και τα πρακτικά εξέτασης των μαρτύρων, τα οποία παρείχαν συνολική και λεπτομερή εικόνα της αλήθειας των πραγματικών περιστατικών καθώς και του τρόπου με τον οποίο τα αντιλήφθηκαν τα διάφορα μέλη του προσωπικού της επίμαχης μονάδας.

62 Όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 62 των προτάσεών του, καθόσον τα πρακτικά εξέτασης ελήφθησαν υπόψη από την ΑΣΣΠΑ για την έκδοση της επίδικης απόφασης, ήταν σημαντικό να έχει η αναιρεσείουσα τη δυνατότητα να διατυπώσει την άποψή της επ' αυτών. Επομένως, η αναιρεσείουσα είχε το δικαίωμα, προκειμένου να μπορέσει να διατυπώσει λυσιτελώς τις παρατηρήσεις της, να της κοινοποιηθεί τουλάχιστον μια σύνοψη τόσο της γνώμης της συμβουλευτικής επιτροπής όσο και των πρακτικών εξέτασης των μαρτύρων, καθόσον η ΑΣΣΠΑ στήριξε την επίδικη απόφαση στα έγγραφα αυτά.

63 Ωστόσο, η κοινοποίηση των εν λόγω εγγράφων στην αναιρεσείουσα έπρεπε να πραγματοποιηθεί τηρουμένων των νόμιμων συμφερόντων εμπιστευτικότητας, τα οποία πρέπει, επομένως, να σταθμίζονται με το δικαίωμα ακρόασης (πρβλ. απόφαση της 4ης Απριλίου 2019, OZ κατά ΕΤΕπ, C-558/17 P, EU:C:2019:289, σκέψη 57).

64 Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 83 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η Διοίκηση μπορεί να προβλέπει το ενδεχόμενο να εγγυάται στους μάρτυρες που εξετάζονται στο πλαίσιο έρευνας ότι οι καταθέσεις τους θα παραμείνουν εμπιστευτικές.

65 Η ως άνω ελευθερία που παρέχεται στη Διοίκηση, όμως, δεν είναι κατ' ανάγκην ασυμβίβαστη με τον σεβασμό του δικαιώματος ακρόασης του προσώπου που κατήγγειλε πραγματικά περιστατικά παρενόχλησης.

66 Συγκεκριμένα, προκειμένου να διασφαλιστούν η εμπιστευτικότητα των μαρτυριών και οι σκοποί τους οποίους αυτή προασπίζει, εξασφαλιζομένης παράλληλα της λυσιτελούς ακρόασης της αναιρεσείουσας πριν από την έκδοση βλαπτικής για αυτήν απόφασης, μπορούν να χρησιμοποιηθούν, όπως υπογράμμισε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 71 των προτάσεών του, ορισμένες τεχνικές όπως η ανωνυμοποίηση ή ενδεχομένως η γνωστοποίηση του ουσιαστικού περιεχομένου των μαρτυριών υπό μορφή σύνοψης ή ακόμη η απόκρυψη ορισμένων τμημάτων του περιεχομένου των μαρτυριών (πρβλ. απόφαση της 4ης Απριλίου 2019, OZ κατά ΕΤΕπ, C-558/17 P, EU:C:2019:289, σκέψη 59).

67 Το Γενικό Δικαστήριο, όμως, έκρινε ότι η ΑΣΣΠΑ, αρνούμενη να διαβιβάσει στην αναιρεσείουσα τα πρακτικά εξέτασης των μαρτύρων πριν από την έκδοση της επίδικης απόφασης, δεν προσέβαλε το δικαίωμα ακρόασης της αναιρεσείουσας, χωρίς να ερευνήσει αν ήταν δυνατόν να συμβιβαστεί η τήρηση των νόμιμων συμφερόντων εμπιστευτικότητας με το δικαίωμα αυτό.

68 Επιπλέον, τονίζεται ότι τεχνικές ακριβώς όπως αυτές για τις οποίες έγινε λόγος στη σκέψη 66 της παρούσας απόφασης χρησιμοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, το οποίο διέταξε το Κοινοβούλιο να προσκομίσει ανωνυμοποιημένο κείμενο των επίμαχων πρακτικών, με μερική απόκρυψη στοιχείων.

69 Συνεπώς, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 76 των προτάσεών του, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε νομικό σφάλμα καθόσον δεν διαπίστωσε ότι ήταν αντίθετες προς τις απαιτήσεις που απορρέουν από το άρθρο 41 του Χάρτη η μη κοινοποίηση στην αναιρεσείουσα τουλάχιστον μιας ανωνυμοποιημένης σύνοψης των δηλώσεων των διάφορων μαρτύρων και η μη ακρόασή της επί των δηλώσεων αυτών, παραλείψεις λόγω των οποίων η αναιρεσείουσα δεν μπόρεσε να διατυπώσει λυσιτελώς τις παρατηρήσεις της επί του περιεχομένου των ως άνω δηλώσεων πριν ο γενικός διευθυντής προσωπικού λάβει την επίδικη απόφαση εις βάρος της.

70 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι πρέπει να γίνει δεκτός ο πρώτος λόγος της κύριας αίτησης αναιρέσεως και να αναιρεθεί, ως εκ τούτου, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση στο σύνολό της, χωρίς να είναι αναγκαίο να εξεταστούν τα λοιπά επιχειρήματα που προβάλλει η αναιρεσείουσα στο πλαίσιο του λόγου αυτού και οι λοιποί λόγοι της κύριας αίτησης αναιρέσεως.

Επί της προσφυγής-αγωγής ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου

71 Κατά το άρθρο 61, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίοδος, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Δικαστήριο μπορεί, σε περίπτωση αναιρέσεως της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου, να αποφανθεί το ίδιο οριστικά επί της διαφοράς, εφόσον αυτή είναι ώριμη προς εκδίκαση.

72 Υπενθυμίζεται ότι από πάγια νομολογία προκύπτει ότι η προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας, και ειδικότερα του δικαιώματος ακρόασης, συνεπάγεται την ακύρωση της απόφασης που εκδόθηκε κατά το πέρας της σχετικής διαδικασίας μόνο στην περίπτωση που, εάν δεν είχε υπάρξει η πλημμέλεια αυτή, η εν λόγω διαδικασία θα μπορούσε να καταλήξει σε διαφορετικό αποτέλεσμα (αποφάσεις της 10ης Σεπτεμβρίου 2013, G. και R., C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, σκέψη 38, και της 4ης Απριλίου 2019, OZ κατά ΕΤΕπ, C-558/17 P, EU:C:2019:289, σκέψη 76).

73 Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από τη σκέψη 69 της παρούσας απόφασης, συνιστούν παράβαση του άρθρου 41 του Χάρτη η μη κοινοποίηση στην αναιρεσείουσα ανωνυμοποιημένης τουλάχιστον σύνοψης των δηλώσεων των μαρτύρων και η μη ακρόασή της επί των δηλώσεων αυτών, παραλείψεις λόγω των οποίων η αναιρεσείουσα δεν μπόρεσε να διατυπώσει λυσιτελώς τις παρατηρήσεις της επί του περιεχομένου των ως άνω δηλώσεων πριν ο γενικός διευθυντής προσωπικού λάβει την επίδικη απόφαση εις βάρος της. Όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 121 έως 123 των προτάσεών του, η εν λόγω μη κοινοποίηση συνιστά παρατυπία η οποία επηρέασε αναπόφευκτα τόσο τη γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής όσο και την επίδικη απόφαση. Πράγματι, εάν είχε δοθεί στην αναιρεσείουσα η δυνατότητα να διατυπώσει λυσιτελώς την άποψή της, θα μπορούσε ενδεχομένως να πείσει τον γενικό διευθυντή προσωπικού ότι ήταν δυνατόν να γίνει διαφορετική, και καθοριστική για την επίδικη απόφαση, εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και των διάφορων στοιχείων του πλαισίου και ότι τα εν λόγω περιστατικά και στοιχεία έπρεπε να σταθμιστούν με διαφορετικό τρόπο.

74 Επομένως, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο να ήταν θετική η απόφαση του γενικού διευθυντή προσωπικού επί της αίτησης αρωγής που είχε υποβάλει η αναιρεσείουσα.

75 Συνεπώς, η επίδικη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί.

76 Όσον αφορά το αίτημα της αναιρεσείουσας για αποκατάσταση της ζημίας, επισημαίνεται ότι η ακύρωση της επίδικης απόφασης συνιστά πρόσφορη ικανοποίηση για κάθε ηθική βλάβη που τυχόν υπέστη η αναιρεσείουσα εν προκειμένω.

77 Επομένως, το αίτημα που αφορά την καταβολή χρηματικής ικανοποίησης λόγω της ανωτέρω ηθικής βλάβης είναι άνευ αντικειμένου και παρέλκει η κρίση επ' αυτού (πρβλ. απόφαση της 4ης Απριλίου 2019, OZ κατά ΕΤΕπ, C-558/17 P, EU:C:2019:289, σκέψη 81).

78 Υπό τις συνθήκες αυτές, το αίτημα της αναιρεσείουσας για αποκατάσταση της ζημίας πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

79 Κατά το άρθρο 184, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, όταν η αίτηση αναιρέσεως γίνεται δεκτή και το Δικαστήριο κρίνει το ίδιο οριστικά τη διαφορά, αυτό αποφαίνεται επί των εξόδων.

80 Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο εφαρμόζεται στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, του Κανονισμού αυτού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.

81 Δεδομένου ότι το Κοινοβούλιο ηττήθηκε ως προς το ουσιώδες μέρος των αιτημάτων του, πρέπει να υποχρεωθεί να φέρει, πέραν των δικών του δικαστικών εξόδων, και εκείνα της αναιρεσείουσας, τα οποία, σύμφωνα με το αίτημα της τελευταίας, αφορούν τόσο την πρωτόδικη όσο και την αναιρετική διαδικασία.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφασίζει:

1) Αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 29ης Ιουνίου 2018, HF κατά Κοινοβουλίου (T-218/17, EU:T:2018:393).

2) Ακυρώνει την απόφαση του γενικού διευθυντή προσωπικού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 3ης Ιουνίου 2016, με την οποία ο τελευταίος, ενεργώντας ως αρμόδια για τη σύναψη συμβάσεων πρόσληψης αρχή του θεσμικού αυτού οργάνου, απέρριψε την υποβληθείσα από την HF αίτηση αρωγής κατά την έννοια του άρθρου 24 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3) Απορρίπτει την προσφυγή-αγωγή κατά τα λοιπά.

4) Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο φέρει, πέραν των δικαστικών εξόδων του, τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η HF τόσο στην πρωτόδικη όσο και στην αναιρετική διαδικασία.

(υπογραφές)